HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מאן תנא עקירות רבי יהודה דתניא חברים שהיו מסובין ועקרו רגליהם לילך לבית הכנסת או לבית המדרש כשהן יוצאין אין טעונין ברכה למפרע וכשהן חוזרין אין טעונין ברכה לכתחלה אמר רבי יהודה במה דברים אמורים בזמן שהניחו שם מקצת חברים אבל לא הניחו שם מקצת חברים כשהן יוצאין טעונין ברכה למפרע וכשהן חוזרין אין טעונין ברכה לכתחלה אלא טעמא דבדברים הטעונין ברכה לאחריהן במקומן דכשהן יוצאין אין טעונין ברכה למפרע וכשהן חוזרין אין טעונין ברכה לכתחלה אבל דברים שאין טעונין ברכה לאחריהן במקומן אפילו לרבנן כשהן יוצאין טעונין ברכה למפרע וכשהן חוזרין טעונין ברכה לכתחלה לימא תיהוי תיובתא דר' יוחנן [ב] ולאו מי אותביניה חדא זימנא נימא מהא נמי תיהוי תיובתא [ג] אמר לך ר' יוחנן הוא הדין דאפילו דברים שאין טעונין ברכה לאחריהם במקומן נמי אין צריכין לברך והא דקתני עקרו רגליהן להודיעך כחו דר' יהודה דאפילו דברים שטעונין ברכה לאחריהן במקומן טעמא דהניחו מקצת חברים אבל לא הניחו מקצת חברים כשהן יוצאין טעונין ברכה למפרע וכשהן חוזרין טעונין ברכה לכתחלה תניא כוותיה דרב חסדא חברים שהיו מסובין לשתות יין ועקרו רגליהן וחזרו אין צריכין לברך תנו רבנן בני חבורה שהיו מסובין וקדש עליהן היום מביאין לו כוס של יין ואומר עליו קדושת היום ושני אומר עליו ברכת המזון דברי רבי יהודה ר' יוסי אומר אוכל והולך עד שתחשך

גמרו

מאן תנא. להך ברייתא דקתני לעיל דדברים הטעונין ברכה לאחריהן צריך לברך לכל יהודה היא: **חברים שהיו מסובין ועקרו וכו'** ולא גרסינן **למפרע יין**: ומקשינן **אלא טעמא דבדברים הטעונין ברכה לאחריהם.** משום הכי פליגי רבנן עליה דר' יהודה: **הא בדברים שאין טעונין ברכה לאחריהן אפילו.** רבנן מודו לצריך לברך פעם אחרת בתחלה: **לימא מיהו מיובתא דרבי יוחנן.** לתמר לעיל [קמ:] שינוי מקום אין צריך לברך ולא מפליג בין דברים הטעונין לדברים שאין טעונין: **ואו אומצינהו חדא זימנא.** לעיל [קמ:] ה"ג: **מצית למימר דכי תנא דברים שאין טעונין ברכה לאחריהן (ד) אין צריך לברך והא בהדיא מסייעא ליה דתנן תחלה מדקתני יין בהדיא: ואומר עליו קידוש היום.** בחמלא סעודתו: **ומני.** מיל אומר עליו ברכמ"ז ומפסיק כדתמר ר' יהודה לעיל ומיהו הואיל והגיע עונת קידוש צריך לקדש תחלה. לא גרסינן רבשון אומר עליו ברכת המזון שני אומר עליו קדושת היום:

גמרו

רשב"ם

מאן תנא עקירות. מאן תנא להך ברייתא דקתני לעיל דדברים הטעונין ברכה לאחריהן במקומן צריך לברך רבי יהודה היא: ה"ג **חברים שהיו מסובין ועקרו רגליהם וכו'** ולא גרסי' **למפרע יין: ג"ר יהודה כמה דברים אמורים וכו'.** מכלל דרבנן פליגי עליה בריש' דתמ"ג דלא הניחו אם מקצת חברים אין צריך לברך כיב חסדא דמ"ר יוחנן בעירובין בפרק חלון (דף פב.) כל מקום שאמר ר' יהודה במה לחלוק אימתי לפרש דברי חכמים נת: ומקשינן **אלא טעמא דבדברים הטעונין ברכה לאחריהן.** משום הכי פליגי רבנן עליה דרבי יהודה הא בדברים שאין טעונין לפרש דברים שאין צריכין ברכה לאחריהן במקומן. ואיכא למקשויי מדרבה ליעמעין בדברים שאין צריכין ברכה לאחריהן במקומן להודיעך כחן דרבנן דמקילין כל כך שאפי' (הס [עליה'] אין צריכין לברך ומשום הכי איתמר עליך אין לומר כך דאין כן הכי ומשיבות אם אין מצריכין לברך דמברכת הוא דכיון שלא היה היסח הדעת ניתנים למה יחזור ויברך אבל כה"ג יהודה עליך טפי שמחמיר שמי שומרות על דברי חכמים דלא מיבעיא דברים שאין צריכין ברכה לאחריהן במקומן שמייב (אחריהם) לברך מע"פ שחבריו פוטרין מלא תפילו דברים הצריכין ברכה לאחריהן במקומן נמי לחייב הלכך הכא כה לתיקורא עליך: ה"ג **תניא כוותיה דרב חסדא חברים שהיו מסובין לשתות יין וז'.** והיינו כרב חסדא דתמר דברים שטעונין ברכה לאחריהן במקומן מ"ל לברך ברכת היין אבל מברך הטוב והמטיב. שינוי מקום בשבעת המינין שטעונין ברכה לאחריהן במקומן מעין שלש כגון חוכל בצית זה וחוזר וחוכל בצית אחר קודם שבירך לאחריהן או שאכל בצית זה והלך לשוק וחזר וגמר סעודתו בצית אחר בכל אלו אין צריך לחזור ולברך תחלה דלקיבעיא קמע הדר להא תניא כוותיה דר"ת. אבל שאר פירות ומשקין שאינן משבעת המינין שאינן צריכין ברכה לאחריהן במקומן וחוכל בצית זה וחוזר וחוכל בצית אחר צריך לברך תחלה אבל מפיגה לפיגה בצית אחד אין צריך לברך כדתניא בתניאתא דבי רב היגא [שם]. ומשום דקבעי למיתני ועקרו רגליהן כדי לילך לבית המדרש הלכך נקט חברים תלמידי חכמים: ה"ג **אנו רבנן בני חבורה שהיו מסובין וקידש עליהן היום מביאין לו כוס של יין ואומר עליו קדושת היום והשני מיד אומר עליו ברכת המזון.** ומפקיק דתמר ר' יהודה לעיל [ק.] ומיהו הואיל והגיע עונת קידוש צריך לקדש תחלה: לשון אחר גרסינן **לשון אומר עליו ברכת המזון שני אומר עליו קידוש היום.** ובתוספתא דברכות [פ"ה ה"ג] מוכח כלשון רבשון: **ר' יוסי אומר אוכלין והולכין.** על שמגמר סעודתן אי נמי הולכין ואוכלין משתחשך ור' יוסי לטעמיה דלדידיה אין מפסיקין כלל:

גמרו

הגהות הב"ח

(ג) רש"י ד"ה ג"ג וכו' אחריהן במקומן אין צריך: (ד) רשב"ם ד"ה להודיעך וכו' לא היה יכול לומר כשהן יוצאין טעונין וכו' שמפילו הכי אין צריכין:

גליון הש"ם

גמ' א"ל ר"י ה"ה ובו'. ק"ל דשם כן גם מהתם ליכא מיובתא דיש לומר דהכריעה דשנוי מקום צריך לברך אמיע כל"ש ומיהו סבר כמ"ק: **רשב"ם** ד"ה ה"ג ת"ב דר"ח ובתום' ד"ה ת"ב דר"ח. קשה לי למאי הולכלו הא כפשוטו משמ לא משיחי לאיש מבבי' דלעיל ד"ל דנקט עקרו לרבותא דר"י וכדלקמ' לעיל מיעא מהך בריית' דלא קתני עקרו מוכח דלדוק' בטעומה ברכה בתמומה:

מוסף תוספות

א. מפני שעסוק לשמש האוכלים. תוס' ר"פ. ב. [ד]א"כ ה"ל למימר השמש מברך אחר כל פרוסה ופרוסה וכו' ומסלא ידענא דצריך לברך המוציא אם יאכל פרוסה אחרת. תוס' הרא"ש. ג. כדמשמע לישנא. תוס' מוהן שם. ד. דמצריך שיניחו שם זקן או חולה. שם. ה. שאם נזכר אדם בתוך סעודתו שלא התפלל ועמד להתפלל. תוס' הרא"ש. ו. לא הוי גמר סעודה. תוס' מוהן שם. ז. דאמר בכל ענין אינו צריך לברך. תוס' ר"פ.

ופריך רב נחמן בר יצחק מאן תנא עקירות שצריך להניח שם זקן או חולה ר' יהודה היא, דתניא חברים שהיו מסובין עקרו רגליהם לילך לבית הכנסת או לבית המדרש. כשיוצאין אין טעונין ברכה למפרע, וכשחוזרין אין טעונין ברכה לכתחלה. אמר ר' יהודה בד"א כשהניחו שם זקן או חולה וכו'. וכיון דסלקא לדרב חסדא בקושיא אע"ג דמוקמי לה כר' יהודה, שינוייא הוא ולא סמכינן עלה [להקל]. אלא עבדינן כרב ששת דמחמיר וטפי עדיף. וכן ר' יוחנן כיון דאיתותבי ונדחו דבריו וקיימא לן דכל שנוי מקום צריך לברך וכן הלכה. **תניא חברים** שהיו מסובין לשתות יין ועקרו רגליהן וחזרו אין צריכין לברך. ת"ר בני חבורה שהיו מסובין וקדש עליהם היום, מביאין לו כוס ראשון ומקדש. שני מברך עליו ברכת המזון דברי ר' יהודה, ר' יוסי אומר אוכלין עד שתחשך.